

Bajkeverő oroszlánok

Zende Adám és felesége, Ilonka már hónapok óta éltek lakótelepi lakásukban úgy, hogy nem történt velük semmi. Se jó, se rossz. Felkeltek, Ilonka tornázott, megreggeliztek, majd Zende vagy bement az Intézetbe, vagy sem. Ha összeveszttek, olyankor annyira gyűlölték egymást, hogy kénytelenek voltak mindig kibirni, mert „különbözetben erkölcslen volna a további együttélés”. Zende Adám kutatómérnöki állása is oka volt annak, hogy aránylag sokat voltak együtt otthon, no meg az is, hogy Ilonkának már jó ideje nem sikerült „képességéhez és képzettségéhez” illő állást találnia.

Ették, ittak, szeretkeztek a lakásban. Aztán egyszer csak elkezdtek vágyódni régi, elhagyott barátaik után. Erre az estére végre bejelentkezett Mäder Laci és a felesége. Zendeék délután húst sütöttek, takarítottak, megfürdöttek, majdnem szeretkeztek is, de közben, Zende ironikus megjegyzése miatt valahogy elment a kedvük az egészsőtől.

Beesteledett. „Mintha vasárnapként gyorsabban sötétedne...” — mondta, vagy inkább mormolta Zende. Ilonka gyorsan lecsapott a mondatra, izekre szedte, bebizonyította, hogy a mondat értelmetlen és fölösleges, és furcsamód, Zende számára úgy tetszett, mintha mindez rá, Zende Adám kutatómérnökre vonatkozna. Ezt mindenestre kikérte magának, valamint azt is, hogy vele, a családfenntartóval egy állástalan laboráns liba így beszéljen. Ilonka berohant a szobájába, és jól hallhatóan sirva fakadt.

Zende Adám ilyenkor értelmetlennek és fölöslegesnek érezte egész eddigi és további életét, és még az is megfordult a fejében, hogy ennyi erővel akár Ilonka nélkül is elhetne. Rágyújtott, noha Ilonka már évek óta próbálta leszoktatni a cigarettáról, mind ez ideig kevés eredménnyel. Zende egy ízben teljes három hónapig nem dohányzott, az ételek ízét újra érezni kezdte, harapni tudott volna a friss levegőből, de sajnos, egy baráti borozgatás során rágyújtott. És másnapról újra fújta a füstöt, rendületlenül. Ahogy most is. Már nagyon várta Mádert, és Ircsit, a feleségét.

Talán ötöt-hatot szippantott a cigarettából, amikor föl pattant Ilonka szobájának ajtaja, és Ilonka halak, de érthetően, sírástól és gyűlölettel maszatos arcával annyit mondott Zende Adámnak: „És vedd tudomásul, hogy meg foglak csalni!” — „Kivel?” — kérdezte vissza Zende, reflexszerű gyorsasággal. „Máderral, ha érdekel, a Máderral, a barátoddal!” Ilonka újra magára csukta az ajtót. Zende ott maradt saját föl nem tett kérdéseinek hálójában, néman, és tapinthatóan ártatlanul.

Odakinn harangoztak. „Hét óra...” — juttatta eszébe a harang. „lassan jönniük kell”. Csöngettek. Ilonka berohant a fürdőszobába, magával rángatva hosszú ruháját, azzal a nyilvánvaló szándékkal, hogy rendbe hozza kisírt arcát, és, hogy felöltözzön. „Szóval, tetzen akar ez a kurva...” gondolta tovább a dolgot Zende, és ment ajtó nyitni.

— Pontosak vagytok! — mosolygott a barátjára. Szerette ezt a behemót művészembert, a Mádert.

— Mint a halál — mondta Mäder, és nevetett. Ircsi is mosolygott, de ő inkább el-

bújt a mosolya mögé. Mäder nevetése kitarukozás volt, ártatlanság, derűs ott-honiasság a világ dolgai közt. Ircsi egy kicsit elbújt Mäder háta mögött is, alacsonyabb volt a szokásosnál, „de a kelleténél nem”, mondta már régen Mäder, és onnan kérdezte:

— És Ilonka?
— A fürdőszobában. Renoválja magát, azt hiszem.

— Még nincs rászorulva...
— morogta Mäder udvariasan, mivel a fürdőszoba ajtajához elég közel álltak. Aztán beljebb nyomult a lakásba, és egy fotelba dobta magát. Zende kicsit féltette Mäder súlyától kedvenc bútor-darabját, de fegyelmelte magát.

— Képzeljétek! Voltunk az állatkertben! — Ircsi, ha egyszer elkezdett lelkesedni, csak nehezen tudta abbahagyni.

— És olyat láttunk, de olyat... — ezt Mäder tette hozzá, kevésbé lelkesen, de annál ígéretesebben.

— Mit? — kérdezte Ilonka, kihajolva a fürdőszobaajtón. Bejött a szobába, lehuppant a másik fotelba, Mäder mellé. — Mit láttatok?
— Mondd el te, te sokkal jobban tudod... — biztatta Ircsi Mádert. Mäder jó mesélő volt, csak kissé felületese. Különösen a leírásai voltak hézagok. Szerette a történeteit közepén elkezdeni.

— Szóval, az állatkert... Szép, kora őszi délután, a karcomon a hitvesem, az életem párja, életem legkisebb nője.

— Tudjuk. Az Ircsi. Most mesélsz, vagy szerelmet valasz?

— Ki tud előre mindent? — Mäder morgott, mert Ilonka megzavarta. Morgott, aztán elhallgatott.

Zende föltött a poharakba, fölállt, poharát magasra emelte, kissé túlságosan meghattottan, de teljesen átélve saját megindultságát, azt mondta:

— Gyerekek, üdvözlöm lakásunkban az első igazi vendégeket. Eddig csak a szereplők, a díjbeszedők, és a gondnok tette be ide a lábát. Igyatok, az egészségetekre.

— Egészségetekre... — Ilonka is fölállt, neki is pohár volt a kezében.

— Ugyan már, miért kell az ivásnak ekkora feneket keríteni? Iszunk és beszélgetünk. Aztán elmegyünk haza.

— Csináltam egy kis vacsorát... sült húst. — Ilonka szemérmesen Zendére sandított, hiszen a vacsorát nem ő csinálta, ketten csinálták. De Zende nem akart háborúskodni. Már visszaült, mikor azt mondta.

— Egyszer Ilonkával a Kárpátokban jártunk. Találtunk ott egy egészen kicsi állatkertet. Medvék voltak benne, őzek, szarvasok, mókások. És az egyik ketrecben egy oroszlán pár sütkérezett.

— És? — kérdezte Mäder.

— Biztosan melegük volt.
— Igen. De ez a két oroszlán szerette egymást. Egymást átölve bóbiskoltak a napon, a mancsukat, a mellét, nagy szeretettel egymás vállára, hasára tették. Így volt, Ilonka?

— Persze. A legérdekesebb az volt, hogy ez a két oroszlán teljesen meztelen volt.

— Hülyék. Minden oroszlán meztelen — mondta Mäder.

— De ezek másként voltak meztelenek! Ezek mintha levettek volna magukról mindent: az emberek pillantásait, a kiszolgáltatottságukat, a rabságukat, mindent... — Zende megállt egy pillanatra, és a feleségére nézett. Aztán

így folytatta: — Akkor Ilonkával úgy határoztunk, hogy mi is így fogjuk szeretni egymást. Ilyen vak bizalommal, a sors iránt, az emberek iránt, egymás iránt.

— És most le fogtok vetkőzni? — kérdezte Mäder, öblösen nevetve. — Ti megkerültetek...

— Én valaha modell voltam — mondta Ilonka lassan —, én akármikor, akárki előtt levetkőzöm. Van a fenekemen egy anyajegy, de hát kit zavar az?

— Ti ittatok már... előre? — kérdezte Ircsi óvatosan, közben Máderrre nézett. Mäder nem nézett vissza rá, a levegőbe bámult, valószínűleg elképzelve Ilonkát meztelenül, a fenékén megpróbálta elhelyezni a képzeletbeli anyajegyét.

— Nem ittunk semmit. Csak eszünkbe jutottak az oroszlánok — mondta Ilonka. — Ugye, te sem ittal még, Adám?

— Nem. Illetve csak most, ezzel a pohárral.

— Ti tényleg úgy akartok élni, mint a... vadállatok? — kérdezte Ircsi, kicsit belepírulva a gondolatba. — Mi is azt hittük délután, hogy...

— Igaz is... Bocsánat. Azt hiszem, Laci akart mesélni valamit... 'hogy ma délután az állatkertben... — Zende hátradől, próbálta átfogni felesége vállát, de Ilonka óvatosan, szinte észrevétlenül kisklott a karja alól. Zende rágyújtott.

Csönd lett. Ircsi még mindig kicsit ijedten pillogott Ilonkára, Máderra: ismerte a férjét, tudta róla, hogy milyen könnyen fölgerjed. Különösen az előrehajló nők látványa volt Máderra élenkítő hatással, ezért Ircsinek egyszerű dolga volt. Ha akart Mádertől valamit, csak le kellett valami zajosan koppanó tárgyat, és lassan lehajolt érte. Mäder csak odanézett, és máris indultak az ágy felé. De akár nagymosás közben is, a fürdőszobában...

Mäder kényelmesre feszkelte magát a fotelban, és pontosan ott folytatta a mesélést, ahol abbahagyta:

— Szóval, karomon életem legkisebb párja. Már megnéztük a zebrákat, az elefántokat, a vízilovat, pontosabban vízidiszót, a madarakat, a majmokat, és egyszer csak mit láttunk? Az oroszlánok ketrecében két meztelen fiatal, egy fiú és egy lány feküdt, pontosan úgy, mint a ti oroszlánjaitok. A ketrec előtt nem mertek megállni az emberek, csak odasandítottak, aztán mentek is tovább...

— Nem igaz! — kiabált Ircsi. — Nem igaz! Hazudsz!

— Pedig te is azt mondtad, milyen szépek.

— De fel voltak öltözve! Volt ruha rajtuk. Csak lakásuk nem volt! Azért nem néztek oda az emberek!
— Én se hiszem el — mondta Zende. — Még hogy két fiatal, meztelenül, az oroszlánketrecben... — És a rendőrök? Vagy a mentők?... azok hol voltak?

— Én elhiszem — mondta Ilonka, és úgy nézett Máderra, ahogy valaha Zendére nézett, mikor még igazán szerette. — Én elhiszem, hogy meztelenek voltak — mondta még egyszer. És mosolygott.

— Menjünk azonnal haza! — Ircsi kiabált, szinte sirt.
— Nem megyek sehová! — mondta nyugodtan Mäder. — Itt vagyok a barátaimnál, a barátaim szeretnek engem. Igaz?

— Igaz — mondta Ilonka.

— Akkor megyek egyedül.

— Menj! — Mäder nem volt goromba, csak őszinte.

— Várj. Ircsi lekfiserlek — mondta hosszú szünet után Zende. — Nekünk itt nincs most semmi dolgunk.

— Csak tréfáltunk — mondta Ilonka később.
— Csak tréfáltunk — mondta Mäder.
És csöndesen megvacsoráztak.

APÁTI MIKLÓS

Ormánsági kirándulás

Baranya megye délnyugati sarkában, a Dráva- és az Okor-folyók között különlegesen érdekes néprajzi tájegység terül el, az Ormánság. Még a múlt században is vizes, mocsaras terület volt, lakói emiatt házaikat hatalmas tapfákra építették („talpasház”), a falakat sövényből fonták, sárral tapasztották.

Erdemes végigutazni a Siklós—Sellye útvonalon, ahol az útközbeni községek is sok érdekes művészeti, történelmi, néprajzi látványt kínálnak. Kovácshidán a közelmúltban egyházművészeti kiállítás nyílt, ahol középkori ötvösmunkák, múlt századi templomi kegytárgyak, díszes kötésű bibliák láthatók. A község nevezetessége még a református templom karzatának

festett fakazettái. Hasonlóan díszített falusi templomokat láthatunk még Adorjásán, Drávaivá nyiban is. A kőrosi templom festett mennyezet- és karzatkazettái a népi díszítőművészet ki-magaslóan értékes alkotása. A mennyezetkazetták 1795-ben és 1834-ben, a karzat festése 1836-ban készült.

Sellye az Ormánság központja. Itt hozták létre a Kiss Géza Ormánsági Múzeumot. Kertjében egy eredeti talpasházat tekinthetünk meg, korhű berendezéssel. A község másik nevezetes épülete az 1700 körül épült Batthyány-kastély. Parkja ritka növényeket őrző, jelentős arborétum.

TAKÁCS GÁBOR

